

Kadernota 2020

21-6-2019

Dat maakt
Stein voor mij ...

Voorwoord

Voor u ligt de kadernota 2020 van de gemeente Stein. De kadernota markeert het startpunt van het begrotingsproces waarbij u als gemeenteraad in de gelegenheid wordt gesteld om de beleidsinhoudelijke en financiële kaders vast te stellen. De vertaling van deze kaders zullen hun plek vinden bij de totstandkoming van de programmabegroting 2020-2023.

De te stellen kaders staan niet 'op zichzelf', maar moeten kunnen steunen op eerdere bestuurlijke keuzes of veranderende maatschappelijke ontwikkelingen. Om u hier goed in te faciliteren is, net als voorgaande jaren, de omgevingsanalyse als bijlage toegevoegd.

Deze analyse schetst de omgevingscontext waarbinnen de gemeentelijke organisatie haar werk doet en biedt u inzicht in toekomstige ontwikkelingen. Met deze gegevens als achtergrond informatie wordt u nog beter in staat gesteld om zowel beleidsmatige als financiële afwegingen te maken.

Afgelopen periode hebben wij u zo goed als mogelijk betrokken bij de totstandkoming van de kadernota. U bent op deze manier betrokken geweest bij het proces, op voorhand geïnformeerd over belangrijke ontwikkelingen op het gebied van de wijziging van het gemeentefonds, sociaal domein en de financiële consequenties van onder andere de verbonden partijen en cao onderhandelingen.

De meicirculaire 2019 laat een stevige daling van het accres voor de komende jaren zien. Dit is het direct gevolg van de 'trap op trap af' systematiek waarbij het gemeentefonds is gekoppeld aan de netto rijksuitgaven. Omdat de rijksuitgaven lager uitvallen is wordt het accres voor komende jaren neerwaarts bijgesteld. In 2020 en 2021 ontvangen wij extra incidentele middelen voor het sociaal domein.

Daarop volgend staan gemeenten aan de vooravond van een nieuwe verdeling van het gemeentefonds waarbij parallel de ontwikkeling van het sociaal domein wordt meegenomen. Wij als gemeente Stein gaan hier goed op inspelen hetgeen betekent dat wij meer dan eens het duurzaam gezond financieel beleid als uitgangspunt nemen. Alleen op deze manier kunnen we een toekomstbestendige en duurzaam gezonde meerjarenbegroting 2020-2023 presenteren.

Komende jaren betekent dit een concrete opdracht om het sociaal domein structureel te gaan verwerken in onze meerjarenbegroting. Hierbij zal de reserve sociaal domein komende jaren de tekorten in dit domein moeten opvangen, maar daarna zal het sociaal domein structureel en reëel in de meerjarenbegroting zijn opgenomen.

Wetende dat het ambitieuze coalitieakkoord voor de gehele periode is vertaald in de meerjarenbegroting 2020-2023 betekent dat ook dat wij terughoudend zijn met nieuwe beleidswensen. Dat houdt niet in dat we hier geen oog voor hebben, maar wel dat we nog zorgvuldiger voorstellen zullen moeten afwegen in de huidige financiële context.

Het college van burgemeester en wethouders.

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Inhoudsopgave.....	3
Bijlage: Omgevingsanalyse.....	3
1. Beleidsmatige kaderstelling.....	4
1.1. Vastgestelde strategische toekomstvisie 2018-2022.....	4
1.2. Beleidsmatig afwegingskader coalitieakkoord 2018-2022.....	4
1.3. Inhoudelijk afwegingskader: focus voor 2020 en oud voor nieuw.....	4
1.4. Ambitiematrix (kerntaken).....	5
2. Financiële positiebepaling gemeente Stein.....	6
2.1. Uitgangspunten.....	6
2.2. Kaders en 'spelregels' bij het opstellen van de begroting.....	6
3. Huidige budgettaire context.....	8
3.1. Financiële en beleidsmatig aandachtspunten.....	8
3.2. Huidig meerjaren financieel beeld.....	9
4. Programma's.....	10
4.1 Veiligheid.....	10
4.2 Verkeer, vervoer en water.....	11
4.3 Economie.....	12
4.4 Onderwijs.....	13
4.5 Sport, cultuur en recreatie.....	14
4.6 Sociaal Domein.....	15
4.7 Volksgezondheid en milieu.....	17
4.8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting.....	18
4.9 Bestuur en ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen.....	19
5 Financiële vertaling.....	21
6 Beleidsvoornemens.....	22

Bijlage: Omgevingsanalyse

1. Beleidsmatige kaderstelling

Om te beoordelen in welke mate wensen een optimale bijdrage leveren aan de doorontwikkeling van Stein is het noodzakelijk om aansluiting te zoeken bij onderstaand afwegingskader. Het afwegingskader bestaat uit vier onderdelen die in de volgende paragrafen worden toegelicht.

1.1. Vastgestelde strategische toekomstvisie 2018-2022

In 2011 heeft de gemeente Stein een strategische toekomstvisie opgesteld. Samen met bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden werd een koers uitgestippeld voor de toekomst. Vorig jaar is deze toekomstvisie, wederom gezamenlijk, geactualiseerd. Op 13 juni 2018 heeft de raad deze behandeld en vastgesteld. Alleen op deze manier kunnen we de koers tijdig bijsturen als dat nodig is. De ontwikkelingen in de wereld om ons heen staan immers niet stil en is voortdurend in verandering.

De strategische toekomstvisie geeft richting aan onze koers als gemeente voor de komende jaren. Wij positioneren ons als een eigenzinnige woongemeente waar het mogelijk is dorps te wonen in een verstedelijkt gebied met kwalitatief hoogwaardige voorzieningen en ruimte voor ondernemerschap en particulier initiatief.

In de strategische toekomstvisie 2018-2022 zijn drie kernwaarden beschreven die hier invulling aan geven:

1. Sociale en vitale kernen
2. Een duurzame leefomgeving met unieke waarden
3. Een bereikbare en bedrijvige gemeente

1.2. Beleidsmatig afwegingskader coalitieakkoord 2018-2022

De partijen DOS, CDA, Steins Belang en de VVD hebben in 2018 een nieuwe coalitie in de gemeente Stein gesloten. Thema van het programma is 'Kansrijk besturen'. De financiële vertaling van het coalitieakkoord is volledig, zowel financieel als beleidsmatig verwerkt in de meerjarenbegroting.

1.3. Inhoudelijk afwegingskader: focus voor 2020 en oud voor nieuw

Op basis van voortschrijdend inzicht, verschuiving in de prioritering of koersverandering kan de afweging gemaakt worden om andere keuzes te maken en nieuw beleid in te zetten. De omgevingsanalyse biedt hierbij een aantal handvaten om afwegingen vorm en inhoud te geven.

1.4. Ambitiematrix (kerntaken)

De ambitiematrix is een hulpmiddel om de mate van prioriteit aan te geven in de uitvoering van een taak. De overgebleven wensen en ambities worden aan de hand van de matrix gescoord om een zekere vorm van prioriteit aan te geven.

We onderscheiden hierbij de volgende categorieën aan taken:

1. Kerntaken

Tot de kerntaken behoren alle taken die een bijdrage leveren aan de gemeentelijke ambitie zoals geformuleerd in de strategische toekomstvisie en de hiervan afgeleide beleidsplannen en -visies. Dit zijn kerntaken met een hoge prioriteit die essentieel zijn bij het verwezenlijken van onze ambitie.

Daarnaast vallen binnen de kerntaken, alle taken die de gemeente moet uitvoeren. Dit zijn wettelijke taken die de gemeente Stein dient uit te voeren op grond van formele wet- en regelgeving. Denk hierbij o.a. aan de Gemeentewet, de Wegenwet, de Wmo, de Wet op het primair onderwijs en de Wet publieke gezondheid.

Binnen de kerntaken wordt vervolgens onderscheid gemaakt in kerntaken met een hoge prioriteit en kerntaken die worden gehandhaafd op een minimum niveau omdat ze een lager ambitie niveau hebben of gewoonweg uitgevoerd moeten worden.

2. Geen kerntaken

Taken die geen of nauwelijks een bijdrage leveren aan de gemeentelijke ambitie behoren niet tot de kerntaken. Deze taken kunnen worden verminderd of geschrapt.

KERNTAAK	GEEN KERNTAAK
Prioriteit, sluit aan bij gemeentelijke ambitie	Sluit niet of nauwelijks aan bij gemeentelijke ambitie
Handhaven op minimaal vereist niveau	

Het bovenstaande ambitiemodel is een hulpmiddel om de mate van prioriteit aan te geven in de uitvoering van een taak.

2. Financiële positiebepaling gemeente Stein

Van belang is te realiseren dat de beoordeling van de financiële positie geen doel op zich is en moet altijd gezien worden in het licht van de totale maatschappelijke opgave van de gemeente. De financiële positie is ondersteunend aan het afwegingsproces en moet het bestuur helpen verantwoorde keuzes te kunnen maken voor de (middel)lange termijn.

2.1. Uitgangspunten

De financiële positie van onze gemeente speelt een belangrijke rol om een adequate en integrale afweging te kunnen maken. Het voeren van een duurzaam gezond financieel huishoudboek is een voorwaarde voor het realiseren van onze ambities op de (middel)lange termijn waarbij op een doelmatige en doeltreffende manier wordt omgegaan met onze middelen. Schematisch ziet dit er als volgt uit:

2.2. Kaders en 'spelregels' bij het opstellen van de begroting

In het kader van financieel beleid zijn eerder de volgende kaders vastgesteld die worden gebruikt voor de verdere uitwerking van de begroting:

Wet en regelgeving

- Structureel jaarlijks sluitende begroting;
- Geen opschuivend meerjarenperspectief;
- Structurele uitgaven worden structureel gedekt;
- Haalbare bezuinigingsmaatregelen (taakstellingen).

Lokale kaders

- De ambities beleidsmatig en financieel uit het coalitieakkoord 'kansrijk besturen' zijn meerjarig vertaald;
- De besparing op de uitkeringen zoals is opgenomen in het coalitieakkoord is vertaald;
- Voor het weerstandsniveau wordt een minimum van 2 aangehouden;
- De belastingdruk voor de OZB, honden- en toeristenbelasting zal conform het coalitieakkoord niet verhoogd worden, ook niet met de inflatiecorrectie;
- Bij het opstellen van de kadernota wordt gezien of er bezuinigd dient te worden¹;

¹ Dit krijgt zijn vertaalslag bij de uitwerking van de meerjaren begroting 2020-2023

- Budgetten zijn indien mogelijk onderbouwd op basis van kwantitatieve en kwalitatieve gegevens;
- Meerjarig is lucht uit de begroting gehaald;
- Er zal constant aandacht zijn voor het kritisch kijken naar budgetten en daar waar mogelijk of noodzakelijk worden getemporiseerd;
- Indien dekking niet voor handen is kan oud beleid worden heroverwogen zoals beschreven in het hoofdstuk ambitiematrix;
- Daar waar onttrekkingen uit de reserves de orde zijn worden de richtlijnen uit het raadsbesluit Nota Reserves en Voorzieningen gehanteerd;
- Nieuw beleid is alleen mogelijk binnen de bestaande financiële kaders;
- Relatie tussen strategische toekomstvisie, coalitieakkoord en de kadernota.

Daarnaast is duurzaam beleid onlosmakelijk gekoppeld met:

- De uitwerking van het taakveldenboek: doel hiervan is keuzes te maken wat voor een gemeente Stein wil zijn zoals vastgelegd in de geactualiseerde strategische toekomstvisie en welke taken hier bij horen.

3. Huidige budgettaire context

3.1. Financiële en beleidsmatig aandachtspunten

Voor de meerjarenbegroting 2019-2022 zijn in ieder geval de volgende financiële aandachtspunten te onderkennen:

1. Sociaal domein

Vanaf 2020 zal de wijze waarop we afgelopen jaren zijn omgegaan met de reserve Sociaal Domein gefaseerd worden losgelaten. Het sociaal domein zal in de begroting reëel worden begroot. De Provincie heeft als financieel toezichthouder hier ook op aangedrongen. Dit betekent dat de lasten en baten reëel en structureel met elkaar in evenwicht worden gebracht. De gevormde reserve sociaal domein zal de komende jaren de buffer zijn voor tekorten, die wij nog niet structureel kunnen opvangen binnen de beschikbare middelen. Het streven is in 2023 het sociaal domein structureel in de begroting geborgd te hebben. Op het moment dat dit gerealiseerd is zal aan de raad een voorstel worden gedaan om het eventueel resterende deel van de reserve te bestemmen.

2. Herijking verdeling algemene uitkering in 2021

Komende jaren vindt naast de overheveling (en eventuele aanpassing verdeelmodel) van het sociaal domein naar de algemene uitkering een herijking plaats van de verdeling van de andere middelen van de algemene uitkering. Beide trajecten lopen gelijk op. De nieuwe verdeling wordt voorzien in 2021. Voor deze herijking wordt onderzocht in hoeverre met de verdeling rekening moet worden gehouden met kostenverschillen tussen gemeenten. Als er weinig ruimte is voor verschillen in aanbod van een voorziening, dan moet er meer worden verevend voor verschillen in kosten tussen gemeenten. Dit wordt per taakveld onderzocht. Daarvoor vindt een apart onderzoek plaats naar de beleidsvrijheid en maatschappelijke acceptatie van verschillen in aanbod van gemeentelijke voorzieningen. Er vindt ook een onderzoek plaats naar alternatieve manieren om rekening te houden met verschillen in eigen inkomsten. Nu wordt daarvoor uitgegaan van een uniforme standaard, maar mogelijk is een meer gedifferentieerde aanpak mogelijk. En er vindt in het kader van de herijking een onderzoek plaats of de huidige centrumfunctie voor de verdeling van de middelen uit de algemene uitkering nog voldoet. In het herijkingsonderzoek wordt daarbij meegenomen of een groot aantal kernen in de gemeente leidt tot hogere kosten. Naast de herijking vindt een inventarisatie plaats naar mogelijke knelpunten bij de decentralisatie uitkeringen van het gemeentefonds en het bekostigen van de gezamenlijk opgaven van het Rijk en gemeenten.

3. Vixia / participatiebedrijf

Uw gemeenteraad heeft in de raadsvergadering van 26 oktober 2017 besloten vooralsnog niet mee te doen met het oprichten van het participatiebedrijf Westelijke Mijnstreek. U bent afgelopen periode geïnformeerd over de stand van zaken. Een integraal en afgewogen besluit wordt op het moment van schrijven van deze kadernota voorbereid. De beleidsmatige en eventuele financiële gevolgen worden bij deze besluitvorming meegenomen.

4. Bramert-Noord

Afhankelijk van de inhoud van verdere besluitvorming over de woningbouwlocatie Bramert-Noord zullen financiële consequenties worden verwerkt in de begroting.

5. Ontwikkelingen verbonden partijen

Het totaal aan lastenstijging van de verbonden partijen zal zijn vertaling krijgen in de meerjarenbegroting 2020-2023. Het zorgt voor financiële druk op de beschikbare middelen.

6. Ontwikkelingen omgevingswet

Voor de implementatie van de Omgevingswet is in de begroting een reserve getroffen van € 500.000. In 2019 is een bedrag van € 341.750 uit deze voorziening aangewend voor de implementatiekosten. Het is de reële verwachting dat de reserve Omgevingswet uiteindelijk onvoldoende is en dat extra middelen nodig zijn. Een concreet beeld over de totale kosten kan echter nog niet worden gegeven. Dit is afhankelijk van de vorderingen in het project en de ontwikkelingen op rijksniveau. Daarnaast is duidelijk dat extra middelen nodig zijn voor de invoering van de digitale stelsel Omgevingswet (DSO); de technische applicaties die iedere gemeente moet hebben op het moment dat de Omgevingswet is ingevoerd. De invoering van het DSO is geen keuze voor onze gemeente maar wettelijke verplichting.

Het DSO wordt momenteel nog ontwikkeld door het Rijk en tot op heden is er nog geen indicatie gegeven over de invoeringskosten.

7. **Wijzigingswet Open Overheid (Woo)**

De Tweede Kamer zal naar verwachting in het najaar van 2019 de Wet open overheid (Woo) vaststellen. De Woo is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en schrijft aan overheidsorganen voor dat actief werk moet worden gemaakt met het openbaar maken van eigenlijk al zijn documenten. Hiertoe wordt door het ministerie van BZK een stappenplan opgesteld en het Landelijk Platform Openbare Overheidsinformatie (PLOOI) ingericht. De Woo zal naar verwachting in het jaar 2020 (uiterlijk 2021) in werking treden.

8. **Wet verplichte GGz**

Het streven is om per 1 januari 2020 de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz) in te voeren. De Wvvggz gaat de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Bopz) vervangen. De nieuwe wet biedt meer instrumenten voor zorg op maat: verplichte zorg zo kort als mogelijk en zo lang als noodzakelijk. De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz) is een flinke verbetering in vergelijking met de huidige wet- en regelgeving. De werkprocessen en ondersteuning zijn nog volop in ontwikkeling en zowel de VNG als het Nederlands Genootschap van Burgemeesters (NGB) zijn voor een zo spoedige mogelijke invoering van de wet. Op dit moment is nog niet alles bekend. Komende periode zal naar alle waarschijnlijkheid over een aantal punten, waaronder eventuele financiële consequenties, meer duidelijkheid worden verschaft.

9. **Nieuwe wet inburgering**

De minister heeft aan de Tweede Kamer laten weten meer tijd nodig te hebben om het wetsvoorstel voor het nieuwe inburgeringsstelsel voor te bereiden. Hij meldt dat het definitieve voorstel pas in het eerste kwartaal van 2020 tegemoet kan worden gezien. In de mei circulaire zijn voor 2019 en 2020 incidenteel middelen beschikbaar gesteld om lasten die gepaard gaan met de nieuwe regierol op te pakken en de huidige inburgeringsplichtige statushouders beter aan een deugdelijke taal cursus te helpen.

3.2. **Huidig meerjaren financieel beeld**

Het financieel vertrekpunt van de kadernota is het meerjarig begrote exploitatiesaldo uit de Bestuursrapportage 2019 (Berap 2019). Zoals u kunt zien is voor jaarschijf 2019, op basis van de Meicirculaire 2019, het exploitatiesaldo aangepast. Het effect voor 2020 en volgende jaren is inzichtelijk gemaakt in hoofdstuk 5.

Omschrijving		2019	2020	2021	2022
Primaire begroting 2019	08-11-2018	18	7	77	100
<i>Mutaties raadsbesluiten</i>					
Bestuursrapportage 2019 (excl. meicirculaire)	04-07-2019	34	239	152	129
Achter de Hegge	27-09-2018	1	0	0	0
Slotwijziging 2018	20-12-2018	189	-32	-32	-33
Nota grond- en vastgoedbeleid	31-01-2019	2	-6	-13	-13
Vorbereidingskrediet Meerdel	20-06-2019	-1	-3	-4	-4
Begroot exploitatiesaldo excl. meicirculaire		229	205	180	179
Meicirculaire 2019	04-07-2019	-267			
Begroot exploitatiesaldo 2019 (incl. meicirculaire)		-38			

4. Programma's

4.1 Veiligheid

Het programma veiligheid staat voor de randvoorwaarden die ondersteunend zijn voor de kernwaarde 'een duurzame leefomgeving met unieke kwaliteiten'. Een veilige woon- en leefomgeving is hierbij essentieel. In het coalitieakkoord is het belang van een veilig gevoel van inwoners in hun eigen buurt en woning daarom als speerpunt benoemd. Middelen zijn beschikbaar gesteld voor onder andere flexibel cameratoezicht, intensivering BOA's en flitspalen.

Crisisbeheersing en Brandweer

Zoals bekend is enige tijd geleden een bestuurlijk traject opgestart om het programma Brandweezorg op orde te krijgen. In dat kader is het document met de titel "Een solide basis voor de toekomst – Brandweezorg in Zuid-Limburg opgesteld en aangeboden aan de Raad. Het toekomstdocument schetst dat de brandweezorg onder druk staat, waar deze druk zit, hoe deze ontstaan is en wat er in financieel opzicht zou moeten gebeuren om deze druk weg te nemen. De financiële implicaties die hiermee verbonden zijn lopen komende jaren op tot € 200.000 in het jaar 2023.

Openbare orde en veiligheid

Zoals bekend wordt een nieuwe Kadernota Integrale Veiligheid WM ontwikkeld voor de periode 2019 - 2022. Ontwikkeling vindt plaats op niveau Westelijke Mijnstreek, gelieerd aan het Basis Team Westelijke Mijnstreek. Uit de nieuwe Kadernota vloeit (twee)jaarlijks een Uitvoeringsplan voort die zijn (financiële) vertaling zal vinden voor de komende jaren. Belangrijk onderdeel is het onderzoeken van de veiligheidsbeleving en het verzamelen van gegevens. De slag van kwantitatief naar kwalitatief wordt ingezet. Voor 2020 zal eveneens gekeken worden om software aan te schaffen om een efficiëntie slag te kunnen maken bij de werkzaamheden van het handhaven van de BOA's.

Relatie verbonden partij met realisatie programma

Veiligheidsregio Zuid Limburg

In de raadsvergadering van 22 mei 2019 is het raadsvoorstel voorgelegd met de ontwerpbegroting 2020 van de Veiligheidsregio Zuid Limburg. In het voorstel (verduidelijkt middels een presentatie) is een toegelicht gegeven op de stijging in de bijdrage vanaf 2020. Deze financiële consequenties worden verwerkt in de meerjarenbegroting 2020-2023 van de gemeente Stein.

4.2 Verkeer, vervoer en water

Het programma verkeer, vervoer en water levert een belangrijke bijdrage aan de kernwaarden 'een duurzame leefomgeving met unieke waarden' en 'een bereikbare en bedrijvige gemeente' uit onze strategische toekomstvisie. Een duurzame leefomgeving met unieke waarden hangt samen met een goede bereikbaarheid van de gemeente. In het coalitieakkoord is de nadruk gelegd op de verkeersveiligheid als bereikbaarheid.

Verkeer, wegen en water

Kosten voor de reconstructie van de Nieuwe Postbaan, Heidekampweg en de rotonde ACL (samen vormen zij het project A2 route-Haven) zijn hoger dan in de eerdere ramingen voorzien. Datzelfde geldt voor de herstructureringsprojecten Mauritsweg in Stein en de Stationsstraat in Elsloo. De financiële gevolgen daarvan zijn vertaald in de Bestuursrapportage 2019.

Voor 2020 ~~worden~~ is het doel projecten uit het verkeersarrangement Stein ~~Elsloo~~ verder in uitvoering te nemen. Het betreft hier de maatregelen voor de langere termijn en meer specifiek de aanleg van rotondes aan de Steinderweg-Merodestraat en de aanleg van een rotonde aan de Heerstraat-Gerichtstraat.

Investeringsprojecten zijn vaak afhankelijk van externe factoren en daarmee vatbaar voor wijzigingen in de planning. Daarnaast geldt voor een aantal investeringen dat bij de ramingen geen rekening is gehouden met een voorbereidingsjaar, het jaar van uitvoering en het jaar van afrekening van een project. De aanpassing van het meerjarig investeringsperspectief is in juni separaat aan u voorgelegd en verwerkt in de Berap 2019.

Economische havens en waterwegen

Zoals reeds in de Berap 2019 is aangegeven is in 2017 het MIRT-onderzoek Goederencorridors Oost en Zuidoost afgerond. Het knooppunt Sittard-Geleen / Stein waaronder de haven van Stein is één van de belangrijke knooppunten die kan bijdrage aan een verbetering van het goederenvervoer. Op dit moment wordt op regionale schaal bekeken hoe dit knooppunt versterkt kan worden in relatie tot de aanpak van het Rijk. Zodra daar meer duidelijkheid over is zal dit nader uitgewerkt worden in een visie voor de Haven Stein.

4.3 Economie

Het programma economie draagt bij aan de kernwaarde 'een bereikbare en bedrijvige gemeente'. In de strategische toekomstvisie is daarom opgenomen dat wij de lokale economie in de regio willen versterken door in te zetten op enerzijds een duurzame lokale economie en anderzijds door het verdiepen van de Economische Samenwerking Zuid-Limburg.

Economische ontwikkeling

In 2020 werken we verder aan het uitvoeringsprogramma van het in 2017 vastgestelde economisch beleidsplan 2017-2020. Daarbij hebben we onder andere aandacht voor het stimuleren en waarderen van ondernemersinitiatieven op het gebied van promotie. Vooruitlopend op de uitkomsten van het onderzoek naar de mogelijkheden van citymarketing is hiervoor structureel € 20.000 in de begroting opgenomen. Daarnaast zetten we in op een betere dienstverlening naar ondernemers en is verkend welke samenwerkingsverbanden voor Stein de juiste meerwaarde bieden.

De Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg blijft leidend waarbij de op te stellen uitvoeringsagenda zal worden ingebed. We houden hierbij goed contact met onze partners.

Met betrekking tot de deelname aan Economische Samenwerking Zuid-Limburg, worden er op dit moment discussies gevoerd met betrekking tot de kosten van deelname en men zet in om zoveel mogelijk gemeenten aangesloten te krijgen bij dit initiatief. Zodra een en ander bekend is zullen we hierover communiceren.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Voor de revitalisatie van het bedrijventerrein Paalweg is in het coalitieakkoord voor 2019 € 200.000 beschikbaar gesteld. Na revitalisatie is de ruimtelijke kwaliteit van met name de opstelplaats voor vrachtwagens alsmede de hoofdroute op het bedrijventerrein opgewaardeerd. Dit zal in 2020 zijn vruchten afwerpen. Tevens krijgt de Poort van Stein steeds meer vorm.

Op basis van het opgestelde masterplan zullen de functies leisure, bedrijvigheid en groen zijn voorzien in 2020 verder vorm krijgen. Zoals aangegeven in de berap 2019 wordt in samenwerking met de gemeente Beek voor de lange termijn een toekomstvisie opgesteld voor het bedrijventerrein Schuttersstraat. In 2020 leidt dit mogelijk tot fysieke maatregelen op het bedrijventerrein. Ten tijde van het opstellen van deze kadernota zijn deze echter nog niet bekend.

Bedrijfsloket- en regelingen

We blijven inzetten om gezamenlijk initiatieven te ontplooiën om zoveel mogelijk mensen aan een baan te helpen. Hierbij blijven we als gemeente inzetten om verder de garantiebanen uit te breiden en werkervaringsplekken te faciliteren. De ingezette weg waarbij we met een multidisciplinair team de aanvragen van ondernemers af handelen zal in 2020 verder worden uitgerold.

Economische promotie

De meerjarige toeristische uitvoeringsagenda zal op basis van de toeristische visie in 2020 worden uitgevoerd. Tevens zal de toeristische infrastructuur worden versterkt door uitvoering van het in 2019 op te stellen integraal plan ten aanzien van bebording, routing, signing en het verbeteren van de entrees en andere strategische locaties.

4.4 Onderwijs

Het programma onderwijs levert een bijdrage aan onze kernwaarde 'sociale en vitale kernen'. Onderwijs zien wij als middel om verder invulling te geven aan de strategische keuzen samenleven door ontmoeten en samenleven door verbinden. Voldoende en kwalitatieve mogelijkheden op het gebied van onderwijs zijn naast leven, wonen, werken en ontspannen essentieel voor kinderen om zich te kunnen ontwikkelen.

In de strategische toekomstvisie is tevens in het kader van een bereikbare en bedrijvige gemeente een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en samenwerking als speerpunt opgenomen. Dit op basis van de quatro helix (overheid, bedrijfsleven, onderwijs en maatschappelijke instellingen) om ook in de (nabije) toekomst over voldoende arbeidspotentieel in de regio te kunnen beschikken om de toenemende krapte op de arbeidsmarkt het hoofd te kunnen bieden.

Onderwijshuisvesting

In de raadsvergadering van 6 juni 2019 is het voorstel behandeld over de toekomstige onderwijshuisvesting Berg a/d Maas en Urmond. Dit naar aanleiding van het door de RO Groep opgestelde eindrapport (uitvoering raadsbesluit 30 november 2017). De raad heeft besloten een verdiepingsonderzoek te laten uitvoeren naar de verbouwing van de Avonturijn (Berg a/d Maas). Gelijktijdig is besloten hiervoor een krediet beschikbaar te stellen van € 40.000 in de Berap 2019.

4.5 Sport, cultuur en recreatie

Het programma sport, cultuur en recreatie levert een belangrijke bijdrage aan een 'duurzame leefomgeving met unieke waarden' en in het bijzonder aan het verder versterken van de unieke omgevingskwaliteiten. Daarnaast is in het kader van de kernwaarde 'bereikbare en bedrijvige gemeente' als strategische keuze vrijetijdseconomie en recreatie als nieuwe economische pijler geformuleerd. Het programma sport, cultuur en recreatie levert een bijdrage aan de economische diversiteit die van belang is bij het verder ontwikkelen van een duurzame en lokale economie.

Tot slot levert dit programma een bijdrage aan het verder ontwikkelen van de kernwaarde 'sociale en vitale kernen'. Cultuurhistorische waarden kunnen de eigen identiteit van een kern en het gevoel van gezamenlijke root en sociale cohesie onder inwoners versterken waardoor invulling wordt gegeven aan de strategische keuze 'Trots en bewust van onze eigen(zinnige) identiteit en kwaliteiten'.

Cultuurpresentatie, productie participatie

Het muziekonderwijs en de cultuureducatie worden verzorgd door Artamuse. Samen met de gemeente Sittard-Geleen en Beek wordt hiervoor een subsidie verleend. De gemeente Sittard-Geleen heeft in de begroting van 2019 aangekondigd op muziek- en dansonderwijs te gaan bezuinigen. Concreet betekent dit dat in 2020 Artamuse een derde van het subsidiebedrag minder krijgt. In 2021 twee-derde subsidie minder en in 2022 beëindigt de gemeente Sittard-Geleen de subsidie helemaal. Dit heeft gevolgen voor ons. Als gemeente Stein blijven we hierover in gesprek met Artamuse, Sittard-Geleen en Beek.

Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Als gevolg van de droogte is er sprake van schade aan groenvoorzieningen en bomen in 2018 en is onvoorzien ingeleverd op het kwaliteitsbeeld van de openbare ruimte. Om dit te kunnen herstellen zijn incidenteel extra middelen noodzakelijk om te kunnen voldoen aan het, door de raad vastgestelde, kwaliteitsbeeld van het openbaar groen. In 2019 zullen de voorbereidingen worden getroffen om tot daadwerkelijke vervanging over te gaan in 2020.

4.6 Sociaal Domein

Het programma sociaal domein levert een bijdrage aan de kernwaarde sociale en vitale kernen. Binnen onze kernen is sprake van dorpse saamhorigheid en gemeenschapszin, waar inwoners actief zijn, elkaar helpen en zelf initiatief nemen. Dit willen we behouden en versterken. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties blijven we grote maatschappelijke opgaven ook de komende jaren het hoofd bieden.

Actief eigenaarschap van onze inwoners en ondernemers is een strategische keuze die wij verder willen stimuleren zodat zij meer ruimte, zeggenschap en verantwoordelijkheid krijgen voor eigen initiatieven.

Sociale en vitale kernen zijn van belang voor een duurzame leefomgeving met unieke waarden. Wij gaan immers uit van de kracht van onze inwoners. Zij nemen zelf initiatief en voelen zich verantwoordelijk voor hun eigen leefomgeving. Als gemeente geven wij hen hiervoor, binnen de gestelde kaders de ruimte.

Tot slot levert het taakveld sociaal domein een bijdrage aan de kernwaarde bereikbare en bedrijvige gemeente. Het gaat dan in het bijzonder om de strategische keuze van voldoende arbeidspotentieel waarbij participatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt onderdeel is.

Samenkracht en burgerparticipatie

Via de dorpscontactpersonen, het welzijnswerk en de dorpenteamen stimuleren we samenwerking, samenkracht en burgerparticipatie. Om dit faciliteiten naar een hoger niveau te brengen zal bij het opstellen van de begroting worden bekeken om structurele financiële ruimte vrij te maken voor de faciliteiten van de inlooplocaties en het algemene budget.

In 2018 is een toegankelijkheidsonderzoek gestart naar de toegankelijkheid van de gemeentelijke accommodaties. De aanbevelingen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen worden zoals aangegeven verder opgepakt. De kosten van de daadwerkelijke aanpassingen van de gemeentelijke accommodaties heeft structurele hogere kapitaallasten tot gevolg.

Eveneens is er in 2019 een start gemaakt tot het komen van een Sociale Inclusie Agenda waarbij themabijeenkomsten georganiseerd zijn. Deze agenda wordt dit jaar ook aan uw raad aangeboden. De verbeter- en aandachtspunten die in deze agenda worden opgenomen zullen ook in 2020 en verder worden uitgevoerd. Indien hiervoor extra middelen noodzakelijk zijn zullen hiervoor separate voorstellen worden gedaan.

Maatwerkvoorziening 18-

De 18 gemeenten in Zuid-Limburg werken samen waar het gaat om de inkoop van gespecialiseerde jeugdhulp (maatwerkdienstverlening 18-). Hiervoor is een centrumregeling afgesloten met de gemeente Maastricht als centrumgemeente. Per 1 januari 2019 wordt gewerkt met een nieuwe centrumregeling, waar in tegenstelling tot voorgaande jaren niet meer alle 18 gemeenten van Zuid-Limburg bij aansluiten. Voor ons als gemeente Stein verandert op dit moment nog niets.

Van alle jongeren tot 23 jaar in Stein ontvangt bijna 1 op de 9 jongeren een vorm van jeugdzorg in 2018. Het landelijk beeld laat zien dat vooral jongeren uit gemeenten in Limburg en het noordoosten van ons land vaak jeugdzorg krijgen. Het aantal jongeren dat jeugdzorg krijgt, stijgt vanaf 2015. In 2016 waren er 380 unieke cliënten in Stein in jeugdzorg. In 2017, waren het er bijna 486, inmiddels zijn het er 613 (2018). De lasten zijn hierdoor gestegen.

We staan voor een grote opgave om enerzijds meer grip op de lasten te krijgen en anderzijds meer aan de 'voorkant' te bezien welke maatregelen we kunnen treffen om ervoor te zorgen dat jeugdigen niet instromen in de gespecialiseerde jeugdzorg.

Meer grip krijgen op de lasten kunnen we niet alleen. Daarom initieert het VNG om meer middelen beschikbaar te stellen voor gemeenten om de tegemoet te komen aan de ontstane tekorten. Dit traject loopt gezamenlijk met de herijking van het gemeentefonds waarvan de uitkomsten pas bij de meicirculaire 2020 zichtbaar worden.

Daarnaast is in het coalitieakkoord 'kansrijk besturen' opgenomen om de begroting 2020 op een reëel niveau te brengen. Concreet houdt dit in dat we in de begroting gefaseerd het huidige systeem van de reserves sociaal domein zullen loslaten en de structurele lasten van de jeugdzorg ook structureel zullen gaan vertalen in onze meerjarenbegroting 2020-2023.

Aan de andere kant blijven we inzetten op preventie. Om dit gericht in te zetten gaan we een verdiepingsslag maken met de analyse van de jeugdigen in zorg om op deze manier efficiënter zorg in te kunnen zetten met als bijkomend doel in de toekomst een afname van de lasten te realiseren. Verder gaan we samen met partners kijken naar het verder optimaliseren van de samenwerking en gaan wij het gesprek aan met de gemeenten die vanaf dit jaar niet meer gezamenlijk inkopen. We zijn namelijk benieuwd naar de effecten welke dit met zich meebrengt en wat dat eventueel voor de gemeente Stein zou kunnen betekenen.

In het licht van 'dicht bij de jeugdige', hetgeen ook past in het transformeren van de jeugdzorg conform gedachtegoed decentralisatie, gaan we inzetten we op meer grip en zicht op de zorg, bredere (na)zorg en tot slot nog meer regie op de klanten. Zo gaan we onderzoeken op welke wijze we kunnen inzetten op lichtere zorg door bijvoorbeeld ondersteuning op een andere wijze aan te bieden door bijvoorbeeld meer te werken met consulten. Zo zal onder andere bekeken worden hoe we veilig thuis gezamenlijk met een gedragswetenschapper en onze klantmanagers kunnen uitvoeren. Voor de nazorg zal een pilot worden opgestart. Hiervoor zal in ieder geval capaciteit voor vrijgemaakt dienen te worden.

Relatie verbonden partij met realisatie programma

Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz

Een van de maatwerkvoorzieningen is het collectief vraagafhankelijk vervoer, als gemeente Stein is dit met alle 32 Limburgse gemeenten belegd in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Omnibuzz. In de raadsvergadering van 22 mei 2019 is het raadsvoorstel voorgelegd met de ontwerpbegroting 2020 van Omnibuzz. In het voorstel is een toelichting gegeven op de stijging in de bijdrage vanaf 2020. Deze financiële consequenties worden verwerkt in de meerjarenbegroting 2020-2023 van de gemeente Stein. Dit laatste laat onverlet dat zowel binnen de deelnemende gemeenten als intern bij Omnibuzz maatregelen zijn afgesproken om de kosten beheersbaar te houden.

4.7 Volksgezondheid en milieu

Het programma volksgezondheid en milieu levert een bijdrage aan de kernwaarde een duurzame leefomgeving met unieke waarden. Het gaat dan met name om de strategische keuze duurzame ontwikkeling binnen deze kernwaarde. De komende jaren staan we immers ten gevolge van de doelstellingen uit het Klimaatakkoord voor grote opgaven op het gebied van duurzaamheid en klimaatadaptie. Deze opgaven zien wij als een urgente uitdaging om de leefomgeving verder te ontwikkelen. Daarnaast biedt dit programma in algemene zin (wettelijke) randvoorwaarden ter bescherming van de gezondheid van onze inwoners waarbij een relatie gelegd kan worden met een gezonde leefomgeving.

Riolering

In 2019 is samen met de raadswerkgroep rioolheffing gekeken naar de mogelijkheden en gevolgen van alternatieven van de rioolheffingsberekening. Hierbij heeft eveneens een intensief afstemmingstraject plaatsgevonden met de BsGW. Dit heeft geresulteerd in een voorstel aan uw raad. Het besluit wordt verwerkt in de begroting 2020-2023.

Volksgezondheid

Veilig Thuis

Al een aantal jaren blijkt dat de begroting van Veilig Thuis (VT) beperkt aansluit bij de realiteit. Het beroep dat op VT gedaan wordt, is in werkelijkheid structureel hoger dan begroot en in de gebruikte parameters is tot nu toe onvoldoende rekening gehouden met de vernieuwde kwaliteitseisen die landelijk voor VT gelden. Dit brengt hogere lasten met zich mee.

Tijdens het VNGcongres 2019 is een motie mede namens de 16 Zuid-Limburgse gemeenten door de gemeente Stein ingediend. In deze middels acclamatie aangenomen motie wordt het VNG bestuur opgedragen in overleg te gaan met de Minister van VWS om structureel voldoende middelen beschikbaar te stellen voor alle taken en werkzaamheden van Veilig Thuis. Tevens gaat het VNG bestuur bij de Minister aandacht vragen voor de (financiële) consequenties die de toename van taken en werkzaamheden van Veilig Thuis hebben voor het lokale veld.

Relatie verbonden partij met realisatie programma

Gemeenschappelijke regeling RUD Zuid Limburg

In de raadsvergadering van 22 mei 2019 is het raadsvoorstel voorgelegd met de ontwerpbegroting 2020 van de RUD Zuid Limburg. In het voorstel is een toelichting gegeven op de stijging in de bijdrage vanaf 2020. Deze financiële consequenties worden verwerkt in de meerjarenbegroting 2020-2023 van de gemeente Stein.

4.8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Het programma Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting is van belang bij de verdere ontwikkeling van de kernwaarde 'Een duurzame leefomgeving met unieke waarden'. Het gaat dan met name om de strategische keuze 'Woonmilieus afstemmen op de toekomstige (regionale) samenstelling van de bevolking: kwalitatief en kwantitatief' en het verder versterken van de unieke omgevingskwaliteiten.

Ook heeft het programma raakvlakken met de kernwaarde sociale en vitale kernen uit onze strategische toekomstvisie. Sociale en vitale kernen zijn van belang voor een duurzame leefomgeving met unieke waarden. Inwoners nemen zelf initiatief en voelen zich verantwoordelijk voor hun eigen leefomgeving. Als gemeente geven wij hen hiervoor de ruimte.

Ruimtelijke ordening

Uitvoering Wijk Actie Programma (WAP) Nieuwdorp

Uit het WAP Nieuwdorp is na voren gekomen om een aantal zaken aan te pakken. Hiervoor zal in 2020 een stedenbouwkundig onderzoek voor het centrum Nieuwdorp moeten plaatsvinden.

4.9 Bestuur en ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen

Het programma bestuur en ondersteuning heeft een nadrukkelijke relatie met de kernwaarde sociale en vitale kernen en de strategische keuze 'van regisseren naar meer stimuleren en faciliteren' in het bijzonder. Hierbij zit met name de taak om het actief eigenaarschap van inwoners en ondernemers verder te stimuleren zoals wij in onze strategische toekomstvisie hebben vastgelegd. In dit kader blijven wij ook investeren om meer kennis en expertise van onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties, onderwijs en kennisinstellingen naar binnen halen en deze verbinden met de kennis en expertise van onze eigen organisatie. (Regionale) samenwerking blijft ook voor 2020 van groot belang om de kracht van Stein te behouden en onze kernen sociaal en vitaal te houden.

Bestuur

Doorontwikkelbudget personeel

In het coalitieakkoord is een doorontwikkelbudget opgenomen om de organisatie te voorzien van de noodzakelijke middelen om de ontwikkeling die is ingezet door te zetten. In 2019 is bij de bestuursrapportage een voorstel gedaan om middelen beschikbaar te stellen. De organisatie zal blijven investeren in de doorontwikkeling.

P&C cyclus

In 2018 is een eerste stap gezet om de P&C cyclus zodanig aan te passen dat de raad meer en beter inzicht heeft op financiële en beleidsmatige aspecten. De raad heeft de financiële verordening aangepast en de P&C cyclus herijkt. In 2019 is er op verschillende manieren inzicht verschaft in de P&C cyclus onder andere door raadsinformatiebrieven en een themasessie.

Verder gaan wij in 2020 door met de verdere doorontwikkeling van het digitaal beschikbaar stellen van de P&C documenten. Op deze wijze zullen gegevens van de verschillende P&C documenten met elkaar kunnen worden vergeleken waardoor de kwaliteit van de informatievoorziening verder zal toenemen.

Daarbij is het van belang om te benadrukken dat het coalitieakkoord financieel is vertaald, budgetten zijn onderbouwd en daar waar nog lucht in de begroting was, is deze structureel verwerkt. Voor 2020 zullen we deze ingeslagen weg blijven volgen om de raad nog meer te faciliteren om haar kaderstellende- en controleren rol te kunnen uitvoeren.

Taakstellingen

In de begroting 2019 staan slechts nog twee taakstellingen. Deze worden jaarlijks gerealiseerd en zijn afgelopen jaren al structureel afgebouwd. Structurele voordelen op het gebied van inkoop of energie zullen ten gunste komen van de taakstellingen. Doel blijft om de taakstelling structureel op te vangen in de begroting.

Cao onderhandelingen gemeenteambtenaren

De bonden en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) hebben nog geen overeenstemming over een nieuwe cao voor gemeenteambtenaren. De financiële gevolgen zijn op dit moment nog onzeker. Voor 2020 houden we, net als in 2019, rekening met een stijging van de personele lasten.

Samenwerking middengebied

In de strategische toekomstvisie is opgenomen dat we als gemeente Stein de samenwerking in de regio verder moeten aanhalen en versterken. Met het oog op grote maatschappelijke opgaven zijn we als Stein een te kleine speler om deze uitdagingen solitair op te pakken. Eind 2018 hebben wij samen met de gemeenten Beekdaalen, Voerendaal, Simpelveld, Valkenburg aan de Geul, Meerssen, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem en Vaals prof. Luc Soete opdracht gegeven een strategisch actieplan uit te werken voor het 'Middengebied Zuid-Limburg'.

Het Middengebied heeft een vergelijkbare typologie en opgaven die door de negen gemeenten in een meerjarig Uitvoeringsprogramma zullen worden opgepakt. Hierbij worden tevens verbindingen gelegd met de ambities en opgaven vanuit de Tripool (Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen) die in een gezamenlijke Agenda voor Zuid-Limburg landen.

Relatie verbonden partij met realisatie programma

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (Bsgw)

In de raadsvergadering van 22 mei 2019 is het raadsvoorstel voorgelegd met de ontwerpbegroting 2020 van de Bsgw. In het voorstel is een toelichting gegeven op de stijging in de bijdrage vanaf 2020. Deze financiële consequenties worden verwerkt in de meerjarenbegroting 2020-2023 van de gemeente Stein.

5 Financiële vertaling

De in voorgaande hoofdstuk genoemde ontwikkelingen brengt onderstaande financiële vertaling met zich mee. Hierbij is in beeld gebracht:

- B. welke gevolgen de stijging van de bijdragen aan de verbonden partijen met zich meebrengt;
- C. wat de autonome ontwikkelingen zijn zoals de kosten van de accountant en de Cao onderhandelingen voor gemeenteambtenaren;
- D. wat het effect is van de meicirculaire 2019. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen de extra (incidentele) middelen voor het sociaal domein en de overige ontwikkeling (accres). Van belang is te benadrukken dat het om een aanname gaat gezien het sociaal domein al gedeeltelijk is 'ingeweven' in de algemene uitkering;
- E. welke financiële consequenties het voornemen heeft om het sociaal domein in de exploitatie op te nemen.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
A) Begrotingssaldo 2020-2023 (excl. meicirculaire)	205.000	180.000	179.000	179.000
Ontwikkelingen verbonden partijen				
- Veiligheidsregio	-150.000	-166.000	-182.000	-198.000
- Omnibuzz	-6.852	-7.889	-14.081	-21.179
- GGD / Veilig thuis	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
- Bsgw	-12.000	-16.000	-20.000	-24.400
- RUD	-31.000	-35.500	-35.500	-35.500
B) Totaal verbonden partijen	-249.852	-275.389	-301.581	-329.079
Autonome ontwikkelingen				
- Cao onderhandelingen	-100.000	-50.000	-50.000	-50.000
- Accountantskosten jaarrekeningcontrole	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
C) Totaal autonome ontwikkelingen	-125.000	-75.000	-75.000	-75.000
Meicirculaire				
- Meicirculaire effect Sociaal Domein (AANNAME)	860.840	865.360	441.110	481.330
- Meicirculaire effect overig	-197.000	-378.000	-524.000	-615.330
D) Totaal effect meicirculaire 2019	663.840	487.360	-82.890	-134.000
Sociaal Domein				
- Lasten op reëel niveau brengen	-1.524.356	-448.358	-532.236	-128.259
E) Totale mutatie lasten Sociaal Domein	-1.524.356	-448.358	-532.236	-128.259
F) Begroot exploitatiesaldo (A+B+C+D+E)	-1.030.368	-131.387	-812.707	-487.338

Bovenstaande tabel laat een meerjarig negatief exploitatiesaldo zien. Dekking voor deze tekorten zullen gezamenlijk met u raad worden besproken in aanloop naar de meerjaren begroting 2020-2023. Eventuele opties zijn:

- de 'lasten op reëel niveau brengen' van het sociaal domein dekken uit de reserve sociaal domein;
- inverdieneffecten van beleidskeuzes (bv. m.b.t. accommodatiebeleid);
- inzetten van loon/prijscompensatie;
- de belastingen met ingang van 2023 te verhogen.

6 Beleidsvoornemens

In onderstaande tabel zijn de beleidsvoornemens opgenomen voor de komende jaren inclusief een financiële vertaling. Tevens is per onderwerp is een toelichting gegeven. Voor de beleidsvoornemens dienen nog keuzes te worden gemaakt en zullen dekkingsvoorstellen worden gedaan bij de behandeling van de meerjarenbegroting 2020-2023.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Wensen t.a.v. beleid				
- Structurele huur 3 inlooplocaties	-12.000	-7.000	-7.000	-7.000
- Welzijnswerk	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
- Ophoging dorpsbudgetten	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
- Wensauto	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500
- Verbeteren toegankelijkheid	-10.500	-13.000	-15.000	-17.000
- Herstellen schade groenvoorziening	-70.000			
- Onderhoud sanitaire units woonwagens	-30.000			
- Uitvoering accommodatiebeleid	-25.000	-25.000		
- Sloop schoolgebouw Meers	-350.000			
- Verkiezingen		-40.000		
- Veteranen dag	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
- Jongeren lintje	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
- Camera toezicht	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
- Aanleg rotondes (investerings)	-1.500	-15.000	-69.500	-111.000
Totaal wensen	-591.500	-192.500	-184.000	-227.500

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Investerings				
- Ronde Steinderweg-Merodestraat		-100.000	-700.000	
- Ronde Heerstraat - Gerichtstraat	-100.000	-700.000		
Saldo investeringen	-100.000	-800.000	-700.000	0

Structurele huur 3 inlooplocaties

Structurele financiering voor de huur van de 3 inlooplocaties. Daarnaast wordt er gevraagd om in deze ruimten in 2020 een aantal kleine aanpassingen te doen waarbij onder andere aandacht zal zijn voor privacy.

Ophoging budget welzijn

Voor wat betreft welzijn geven onze partners aan dat er druk op de uren staat. Zeker gezien de nieuwe initiatieven die we inzetten, zoals de inloop, dorpentteams/gebiedsgericht werken en meer present zijn.

Ophoging dorpsbudgetten

Het eigenkrachtbudget is in 2019 voor het laatst opgenomen in de begroting. Graag zouden wij de initiatieven blijven door ontwikkelen door onder andere te investeren in de 'huiskamers' en de dorpentteams.

Wensauto

De wensauto is inmiddels een begrip in de gemeente Stein, die vanwege een minder sluitend openbaar vervoer in een duidelijke behoefte voorziet. In 2019 worden de mogelijkheden onderzocht naar het realiseren van een opstapplaats per kern voor de regionale bus, waarop het systeem van de wensauto kan worden aangepast.

Verbetering toegankelijkheid gemeentelijke accommodaties (Sociale inclusie)

Om de toegankelijkheid van de accommodaties te verbeteren is geïnventariseerd hoe het op dit moment is gesteld met de toegankelijkheid van de gemeentelijke accommodaties en of deze verbeterd kan worden. De aanbevelingen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen worden in 2020 en verder opgepakt.

Herstellen Schade groenvoorziening

Als gevolg van de droogte is er schade aan groenvoorzieningen ontstaan. Hierdoor kan op deze plekken niet meer voldaan worden aan de bepaalde kaders door de raad m.b.t. het kwaliteitsbeeld van het openbaar groen.

Onderhoud sanitaire units woonwagens

Er dient in 2020 groot onderhoud plaats te vinden aan een aantal sanitaire units op woonwagenlocaties.

Uitvoering geven aan accommodatiebeleid.

Om uitvoering te geven aan het nog vast te stellen accommodatiebeleid is het van belang om onderzoeken uit te voeren naar onder andere het terugdringen sociale culturelere accommodaties, visievorming locatie basisschool de Poolster en onderzoek proces binnen - en buitensport

Sloop schoolgebouw Meers en eventueel de naastgelegen gymzaal en jeugdwerk.

Herontwikkeling van dit gebied en verplaatsen van het jeugdwerk Eenmalige investering en afwaarderen boekwaarde. Hier staan tegenover structurele bezuinigen door het afstoten van deze accommodaties.

Uitvoering Wijk Actie Programma (WAP) Nieuwdorp

Uit het WAP Nieuwdorp is na voren gekomen om een aantal zaken aan te pakken. Hiervoor zal in 2020 een stedenbouwkundig onderzoek voor het centrum Nieuwdorp moeten plaatsvinden.

Verkiezingen

De stemhokjes voor de verkiezingen zijn aan vervanging toe. Een aantal van de stemhokjes zijn minder stabiel geworden. Daarnaast is het de wens om bij de volgende verkiezingen zeildoeken te gebruiken i.p.v. de reguliere plakborden om de verkiezingsposters op een uniforme en nette manier aan de kiezers te presenteren.

Veteranen dag

In 2020 willen we een evenement organiseren dat in het teken staat om veteranen te bedanken voor hun inzet in dienst van de vrede, nu en in het verleden. Dit zal gepaard gaan met educatieve activiteiten om op deze wijze kennis en waardering voor veteranen te vergroten.

Jongeren lintje

Het jongerenlintje is een blijk van waardering voor jongeren die zich op een bijzondere manier hebben ingezet voor de samenleving of omdat zij bijvoorbeeld een bijzondere prestatie hebben verricht. Het doel is dat het college van burgemeester en wethouders hen op deze wijze in het zonnetje zet.

Camera toezicht

In het coalitieakkoord zijn middelen beschikbaar gesteld voor cameratoezicht onder andere rondom het winkelcentrum. De structurele kosten van onder andere de glasvezel verbinding vallen hoger uit.

Investeringen

Voor 2020 is het doel projecten uit het verkeersarrangement Stein verder in uitvoering te nemen. Het betreft hier de maatregelen voor de langere termijn en meer specifiek de aanleg van rotondes aan de Steinderweg-Merodestraat en de aanleg van een rotonde aan de Heerstraat-Gerichtstraat